

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

în Austro-Ungaria:

1 an fl. 10; pe 1/2

an fl. 5; pe 1/4 de an

fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

în România și străinătate:

pe an 40 franci.

Abonamentele nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 fir garmond: prima-dată

7 cr.; a doua-oră 6 cr.;

a treia-oră 4 cr. și timbru

de 30 cr. de fiecare publi-

cațiune.

Atât abonamentele cât și

insertiunile sunt a se plăti

înainte.

Scrisori nefrancate nu se

primesc.

Anul II.

Număr de Duminică

Nr. 34.

Și schimbat traul vieții.

(Uș.) Pe vremuri era lumea împărțită în două tabere. Una a nobililor și a iobagilor.

Nașterea hotărea cine ce să fie. Născutul nobil avea dreptul să umble la școală. La școala care-l învăța să îndrume câteva cuvinte latinești în această știință îl făcea apoi domn și slujbi înalte.

Cine nu era născut din pat nobil era legat de glie și soarta lui era în slujgă domnilor.

Popoarele însă s'au desrobit și astăzi e domn acela, care poate mai mult produce prin lucrul său. Nu-l mai împedecă nașterea, de la nici o țară a vieții, numai hărnicie să găsească pentru ele.

Așa a ajuns nobilul sluga iobăgului de odnicară, care a știut mai mult câștiga decât el.

Interesul de viață al fiecărui popor e să-și întărească rădăcinile. Uite dehii, fost-au și ei robiți de nobilimea nemțească ca și noi de cea engurească. Și ce au făcut?

S'au pus la lucru de mână, căci moștile erau în mâinile nobilimei. Cu lucrul de mână a măiestrilor au acumulat bogății, fabrici s'au ridicat ca să câștige în întreaga țară, și orașele s'au umplut de măiestri și negustori bogăți. În scurtă vreme s'a înălțat clasa negustorilor și a măiestrilor, mai bogată decât cea a nobililor, care a rămas tot la glia pământului.

Intăriți astfel au luat lupta contra despotismului, și astăzi precum se știe li s'au recunoscut și drepturile politice, limba lor e recunoscută și introdusă în școli, judecătorii și tot felul de direcții.

Noi însă nu mai putem spăla rușinea veche de pe noi. La noi și astăzi e domn numai acela care lucrează cu peana. Negustorul e numai „grec” în fața domnului, ear' măiestrul numai „judec” în fața lui, ca și înainte de sute de ani.

De pildă, vine în zilele aceste un țeran cu un băiat să-l dea la școală, căci băiatul nu vrea să meargă la plug și nu vrea să știe decât de învățatură. Lasă să-mi dea, zice băiatul, ce vreau să învăț, că o învăț, numai nu mă duce la plug.

Omul e sărac și nu-l poate ține la școală. Eu îl indemn să-l dea la o meserie bună, ca astăzi măiestriile să aibă viitoriu. Omul însă răspunde, că: după domnule și aceia lucrează ca și noi, dacă nu poate ajunge la pană, tot nu e mai bine.

Altul vine cu băiatul, care absolvise 4 clase civile, să-i dăm stipendiu ca să-și bage copilul într-o școală mai înaltă. Imi pun toate puștile să-l înduplec să-și dea copilul într-o școală de industrie ce s'a înălțat acum de vre-o 2 ani în Arad, unde se primesc numai 4 clase, care au să devină

ducători de lucru mai înalt, ce astăzi să plătește mai scump decât fiscală, și din acestia se alege industriașii adevați măiestrii cei mari și bogăți.

În capul omului meu însă nu încap gândul, cum să lucrez cu circulația și cu pila un prunc învățat ca al lui, care a studiat 4 clase. Mai bucuros se mulțumește de stipendiul de 60 fl. la an, decât să-l dea la școala cea mai înaltă a măiestriilor.

Și nu-i pasă în ce școală, fie ce școală o fi, numai să lucreze băiatul lui cu pana fie chiar scriitor la casa satului ori diurnist la oraș, căci numai cel cu pana e domn.

N'are grije de aceia, că celuia cu pana după ureche îi cărae stomacul de foame, ear' cel cu pila e sătul și șade în curți, numai domn cu pana să fie.

Și uitați aici! Marele fabricant Neumann din Arad, de zeci de ori milionar, n'a învățat nici o școală latinească, și poate cumpăra în bani gata pe toți domnii cu penele după ureche din minister.

Cine nu crede că Neumann e mai mare domn decât un ministru, vină și îi vadă palaturile și bogățiile lui.

Dar' telefonul, drumul de fer, telegrafurile cine le-a făcut și pe cine au îmbogățit ele? Pe cei cu pila și cu ciocanul.

Așa nu mai merge. S'au schimbat vremurile și noi trebuie să ne schimbăm cu ele.

Străinii cuprind neguțatoriile și măiestriile și noi de nu ne vom mișca, să avem ai noștri neguțatori și măiestrii, azi-măne ajungem să fim iobagii lor, să câștigăm ca să-i îmbogățim pe ei și orașele lor, care și altfel ne-au crescut pe cap.

Preoți și învățatori, voi cari ați fost întotdeauna lumina poporului, priviți cum capetele încoronate în mesagiurile lor de tron, și capii bisericăști în pastoralele lor, stăruie asupra industriilor și și a comerțului ca și asupra ancorii viitorului. Luminați-vă credincioși că nu e rușine a lucra ci mai virtos îi învățați de a cinști industria și comerțul, care sfințită de religiozitate este noua temelie a societății.

Nelolali. Să știe, că M. S. împăratul a dat trei rescripte privitor la medaliile, cu care să se învrednicască acei ce au slujit țării un număr anumit de ani. Felul cum s'au dat acele rescripte mai înalte a scos din sărite întreaga haită lui Kossuth. O foaie de a acestuia „Szegedi Napló” dela 28 August pe carea un bine voitor ne-a trimis-o, iată ce scrie între alte obrăsnicii: „Fără de a mări o putem spune, că n'ue nici măcar o zicere în cele trei rescripte împărătești carea să nu cuprindă o vătămăre grea și să poată zice, brutală pentru neatârănarea noastră, carea să nu alcătuiască o lovitură față de ființa neatârândrii statului nostru”. Și mai departe: „Cu ce Dupa credința dinastiei noastre dinanzi-

lor și a Leopoldilor e politica Imperatorului de acum, numai mijloacele și le-a schimbat, când e vorba de vătămarea integrității statului maghiar”. De ce nu strigați și acum după procuror coconilor din Seghedin!

Un paș hotărât. Stăpânirea maghiară în vremea din urmă a pus ochii pe așezămintele de creștere învățătorilor confesionali, după a căror maghiarizare de atâta vreme cască. În timpul din urmă ministrul Wlassics a trimis poruncă scaunului școlar sârbesc din Neoplanta, ca se pună mai mare temei pe învățarea limbii maghiare. Porunca ministrului a fost cetită în ședința de Luni a scaunului școlar. După cetirea obraznicului rescript, scaunul școlar a luat hotărâre, ca să se răspundă ministrului, că și de aci înainte pedagogii se va folosi de limba sârbească și că limba maghiară nu o primesc ca studiu obligat.

Desarmarea generală și România. Am fost curioși a vedea cum vor aprecia ziarele din România pășirea țarului privitor la Desarmarea generală, așteptam deci mult numerii ce, dintăiu în care vor scrie despre chestiune. Ce să vezi însă, cu poșta de Mercuri după amiază, am primit numerii de la 17 și 19 August n. din cele trei ziare ce Jeszenszky încă lasă să treacă în Ungaria, anume: „Voința Națională”, „Epoca” și „Drapelul”. În loc de ziare, găsim în „P. Lloyd” o depeșă oficioasă din București, care sună:

„Inițiativa țarului Nicolae ce a luat-o întru ajungerea păcii lumii, ziarele o numesc o idee mare, nobilă și marinimoasă, care însemnează zorile unei noue perioade în istoria omenirii”.

Intocmai caracteristică și aproape cu aceleași cuvinte ce i-am făcut-o noi pășirii țarului în cele câteva rânduri scrise în primul moment al însuflețirii.

PACE SĂ FIE...

Cel mai puternic domn al lumii, stăpân peste un popor de 130 milioane, de a cărui baionete trâmura Europa a zis: pace să fie!

Să depună toate puterile armele jos și să-și întoarcă privirea de la chipul cel sângeros al războiului la chipul cel îngeros al păcii.

Ca o stea luminoasă s'a ivit acest glas asupra popoarelor, chiar de acolo de unde se aștepta trâmă la omor.

Puternicul țar al Rușilor a provocat toate statele să se întrunească într'un congres, în care împreună se s'atorească pacea între popoare, ca să se poată face desarmarea.

De la 1869 încoace de când Bismarck a început cu politica lui resboinică, s'a cheltuit peste 45 miliarde numai în bani gata, nesocotind pierderea de timp a oamenilor duși la cătanie și la sutele de mii de vieți căzute în luptă.

Și cheltuielile se sporesc din an în an. Dacă estimp a inventat un stat un fel de pușcă ori tun, ce-i costă sute de milioane, îndată se ivesc alte invenții mai bune. Și armele ce au costat sute de milioane sunt lăpădate, ear' guvernele cer alte sute de milioane pentru armele nouă, ca să nu rămână mai slabe de cât vecinul său.

Singur câte o manevră mare costă statului câte un jumătate de milion, afară de pierderea timpului și oamenii schilaviți la manevre.

Asta nu mai merge, zice Țarul, căci așa să nimicesc popoarele.

Da nimicesc zicem noi, și pe rușii lor să naște apoi revoluția socialismului.

Rusia are până acum nihilismul, Franța, Germania, Italia și noi socialismul, care și-a ridicat flamura roșie a revoluției contra stăpânirii și ordinii de stat și numai cu bajonețele să mai poată susține sub spuză.

Binecuvântat este ciasul când s'a rostit acest cuvânt al păcii. Deie Dzeu să nu rămână numai cuvânt.

E timpul ca popoarele să trăiască pentru sine.

Banul dăjdei să scadă ca să rămână și poporul de duminică, ear din ce se va cere să nu să toarne tunuri și puști ucigătoare, ci biserici și școli și instituțiuni de binefacere pentru cei săraci.

Unde am fi noi dacă cele 45 miliarde cheltuite de la 1869 încoace s'ar fi întors pentru binele poporului?

Binele nu e târziu nici când. Așteptăm cu răsuflarea nădușită glasul și celorlalte state, ca împreună să silească moralmente pe tirani a-și curma apăsarea, a da tuturor popoarelor libertatea și drepturile lor, ca în pace să se poată desvolta și să înflorească.

Să stăm bine, să stăm cu frică, căci glasul păcii a sunat.

Apucături piezișe.

(e) Prin politica de improprietărire, pe care stăpânirile maghiare au trebuit să o poarte, o mare parte din nobilimea maghiară a ajuns acolo, că întinsele-i moșii au trecut în mâinile țerănimii. Și că tocmai țerănimia și indeosebi cea română a ajuns în stăpânirea pământului nemșesc, e foarte firesc lucru.

Nemeșii se leneviseră și cu ștergerea iobăgiei au fost lipsiți de brațele de muncă ale țerănimii, astfel moșia celor cari trăiau pe nemuncite s'a străcurat în stăpânirea păturei de jos, care știa și știe pune bănișorii laolaltă și care e atât de setoasă după pământ.

Indeosebi Românii noștri dela sate au știut profita de lenevia și ușurința nemeșilor. Azi a cumpărat o petecă de pământ, mâne alta și s'a trezit țerănul, că are moșie, după care poate trăi și poate lasă și copiilor.

Dar' această întindere a Românilor nu o poate suferi stăpânirea, căci dorința ei e, ca pe Români să-i sărăcească, căci sărăcindu-i mai ușor îi

Cultură mai presus de toate.

Omul lipsit de cultură, lipsit de înălțare e asemenea unei bucați de marmură. Ori din ce parte o privești, ori cum o vei întoarce, pe ea și pe dos, marmura bolovan răsună, și nu e în stare să-ți câștige inima atrăgându-ți privirea.

E de lipsă, ca să vină măiestrul, statul, ca cu ajutorul daltei să-i dea luciul oare-care, s'o cioplească, să scoabiască, s'o ciseleze, cu un cuvânt să-i dea forma, de mîntea lui de a altora născocită. Tot așa e cu învățătura: ceea-ce-i măiestrul e de bolovan, aceea-i învățătura de om. Chemarea ei, ridicarea și nobilitarea celor sufletești ale omului. Asta-i rostul învățăturilor.

Monumentele se fac din piatră și înălțarea sculptorului e, ca să cioplească de pe piatră ceea-ce nu-i de lipsă. Să lase în piatră ridicături, să ciseleze, cu un cuvânt să-i dea forma omului, dacă pe om vrea să-l înălțeze, sau a animalului sau a ori-cei ce și-a propus să facă. Statua e în piatră și numai părțile netrebuințoase trebuie îndepărtate și aici e măiestria, aici zace arta. Tot așa și cu învățătura ca și cu cultura. Rostul ei e, să scoată din sufletul omului ceea-ce-i rău și să încurajeze, să ajute și să ridice partea bună din om.

Darurile lui Dumnezeu date oamenilor nu sunt de-o potrivă. Unul e învrednicit cu mai mult, altul cu mai puțin. Darurile acestea în mulți, în foarte mulți stau ascunse. Să luăm d. p. un om. din pătura cea mai de jos pusă, să-i dăm luminile trebuincioase, ni-l vom face de-opotrivă în cultura generalului, filosofului. Cămoara zace ascunsă în sufletul și mîntea viețuitorului și școlii și învățătorei îi e dată să o desgroape.

Între sîlbaticii diferitelor țări vom găsi prețioase comori sufletești. Celor ce li s'a dat să umble printre ei ne apun, că ei au mișcătorul obicei de a se acăța de cel dintău arbore, când le vine vestea, că domnul, stăpânul lor a murit. E sîlbatic obiceiul, dar' trebuie să te atingă la

inimă și vrînd-nevrînd te întrebî: Doamne, ce-ai putea face, cu astfel de oameni, când alte obiceiuri ar avea, mai creștinești, ce minuni ai putea face cu astfel de stăpâni ai unor nobile inimi, dacă pornirile lor s'ar îndrepta într'acolo unde rînduiala adevăratei meniri a omului este. Ar fi de datoriu celor luminați, ca și pe aceștia să-i întorcă la calea adevăratei chemări a vieții omenesti. Numai cât nu fie-căruiă îi vine la socoteală, ca să lumineze pe cei setoși, ci să-i lase în prostie, căci mai ușor le poate lua folosul.

E norocul nostru, că nu ne-am născut în acea parte a lumii, unde legile cele bune ale firei omului încă nu au ajuns nici astăzi la desevîrșire. Și earăși norocul nostru este, că ne-a așezat, cine ne-a așezat, în partea asta a lumii, unde învățăturile și cultura nu sunt necunoscute oamenilor. Dar' nu se poate tăgădui, că și azi în veacul luminei, mai sunt încă mulți, foarte mulți, cari încă n'au ajuns, ca să se învrednicească de binefacerile învățăturilor. Mai sunt mulți, la cari învățătura tocmai așa are să cioplească, să dea luciul, întocmai ca și sculptorul. care cu ajutorul daltei din peatra colțuroasă face figura omului.

Toate popoarele ce ne împrejmuesc înaintează cu pași repezi. Și noi Românii, numai bun lucru n'am face, dacă n'am face ceea-ce alții fac adevărat să ne însușim și noi luminile trebuincioase, care 's cel mai bun mijloc pentru a rădica și a nobilita simțimintele, pentru a ajunge la o adevărată cunoaștere de sine și în cele din urmă să ne mântuim sufletul de povară, de neștiință, de credințe deșerte.

Cătră școală se ni-se așteaptă dar' privirile noastre. Ea ne dă învățătura, creșterea bună, cultura, cari singurele sunt în stare să ne asigure viitorul. Acum când se deschid toate școlăle nu e bine, ca să le întorcem spatele și să trimitem copiii noștri acolo, und e eisvorul luminii. Numai luminându-ne vom putea păstra ce avem și vom putea să ne ridicăm la treapta aceea, unde alte popoare, cu mult înaintea noastră au ajuns.

Numai prin o creștere obștească și bună a întregului neam se va putea păstra și susține țaria și sănătatea și puterea de a trăi a neamului nostru, ea ne va asigura bunăstarea,

va mări simțul de neam, cultura singură va fi în stare a ne asigura cinstea, ei și numai ei îi e dat să înblânzească asprimea inimei omenesti, să nobilitateze și călăuzească și să înlesnească drumul, pentru-ca mai ușor se poată ajunge omul la ținta vieții: la desevîrșirea deplină.

Mănișor.

Vorbirea domnului asesor N. Cristea.

Dăm acel în întregul ei vorbirea frumoasă și plină de dovezi, ce nu se pot răsturna ușor, vorbire pe carea venerabilul asesor consistorial, dl Nicolae Cristea a rostit-o în ancheta ținută la Sibiu în 13/25 Iulie a. c., în carea s'a hotărît primirea întregirii venitelor preoțești.

Onorată conferență!

Ne mai aducem cu toții aminte de când eram prin gimnaziu, că din istorie am învățat, că Romanii după-ce în două rînduri fură bătuti de Pyrhos, umblau cu gândul să facă pace.

Atunci Appius Claudius Caecus a cerut să fie dus în senat. Auzind el acolo, cum senatorii înclină să facă pace, a exclamat: „Până acel îmi părea rău, că sunt orb și nu văd. Acum însă mă supără, că nu sunt și surd, ca să nu aud ce să vorbește aici”. Cam aceasta e și dispozițiunea mea: nu ași voi să văd, dar' nici se aud, când se debate așa după-cum se debate aici despre întregirea venitelor preoțești.

Pe câți am auzit exprimându-se asupra acestei teme, toți mănecă numai de la sărăcia preoțimeii noastre. N'au alta în vedere decât, că preoțimea noastră ar fi avîsată la ajutorul ce guvernul îi oferă.

De când există oameni, foamea ei au trebuit să o stîmpere sau s'o înlătore cu mîncare. Aceasta e firesc și logic și logica aceasta e indisputabilă. Însă dacă mîncarea este otrăvită, mucedă sau putredă, urmează, ca cel flămînd să și mănînce? Cuget, că nu. Vîzînd cel flămînd ce mîncare i-se pune înainte, trebuie să știe, că astfel de mîncare nu numai, că nu are să-l nutrească și să-i dea putere de viață, ci dimpotrivă să-l omoare, sigur, că va preferi să mai rabde sau mai bine să moară de foame, decât să devină conștiu ucigașul său propriu.

Ori și-cît de săraci suntem și ori-cît de lipsiți, ceea-ce tăgăduim, se poate, ori-cît de bine ar prinde ajutorul, preoțimea noastră până la atîta n'a ajuns, în cît să fie silită a

tăbări, coste ce va costa, asupra ajutorului așa după-cum se oferă.

Ean' pună-se odată sidoxia în lucrare și atunci avem și ajutorul, ajutorul nostru propriu. De altcum să nu ne facem închipui. Ajutorul după-cum îl înfăoșază stăpânirea, e un felu de „nesze sçmmit, fogd meg jól”. Pentru-că ministrul, va respinge dintre preoți, pe unul zicînd, că nu are lipsă; pe altul, că nu are calificățiune îndestulitoare, pe altul, că nu are putări bune; sau e „haza ellenes”, potrivit patriei. Și așa ajutorul nu se va da preoțimeii noastre, după-cum se asigură din partea optimistă. Se poate însă să se dea ajutorul și preoților noștri, însă numai a celor, cari vor fi recomandați de notarii cercuali, de pretori și protopretori, de vice-spani și fișpani. Fi-va ajutorare pentru preoțimea noastră?

Eu nu văd în ceea-ce ni-se întinde ca ajutorul, decât un felu de cal troianic, care guvernul voiește să-l tragem noi în întăriturile, ale căror temelii le-a desgroat nemuritoriul arhiepiscop Marele Archiepiscop și Metropolit Andreiu bar. de Șaguna, și pe cari temelii același arhiepiscop a clădirea mîreața metropolie, întărită și scutită de articolul IX de lege din 1868 și de statutul organic, sancționat de Majestatea Sa împăratul și Rege Francisc Iosif I.

Calul troianic are numai să intre în lăuntrul edificiului, al zidirei. De rest se va îngriji acela, care ni-l pune la îndemînă și așteaptă să-l tragem noi între zidurile întăriturilor noastre. El va ști cum să dăm acea întăritură, care începînd de la guvernul comitelui Andrassy, a fost un spine în ochii tuturor guvernelor ungurești.

Despre comitele Andrassy se susține. că ar fi zis, la un privilegiu binevenit, că bar. Eötvös, când a subscris statutul organic, singur că a visat de republica statelor unite din America-de-nord.

Eu credeam, că aici în conferența aceasta voi auzi exprimându-se temeri că biserica noastră și prin ajutorul acestor te amenințată, voi auzi îngrijiri și propuneri cum să scăpăm constituțiunea bisericii, care Marele Arhiepiscopiu ni-a prezentat-o gata. Nimica din toate acestea. Cu toate că numai vre-o câteva zile ne despart de sărbările jubileului aniversării a 25-a de la moartea întemeietorului constituțiunii, autonomiei bisericii noastre.

Se recunoaște că sunt paragrafi jignitori pentru biserica noastră.

Nu ne preocupăm însă cum să delăturăm ceea-ce este jignitoriu, ci cum să nu scăpăm din mînă ajutorul. Ba încă ceva. Să nu venim în ceartă, în conflict cu statul.

De conflict, zic, că nu avem să ne ma-

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

CETATEA NEAMȚULUI.

În privazul de verdeață a pădurei seculare,
Pe-o rîpoasă culme 'ngustă, se arată, trist
[și mare,
Negrul tău schelet de ziduri care 'nalță
[cătră Cer
Brațe ciute, rugătoare, și pe Stefan-Vodă
[cer!

Zua, soarele năvalnic, — noaptea, luna
[gânditoare,
N'acetaț îți mută umbra dându-i forme
[schimbătoare,
Și e singura viață ce te face sa trăești
Și în rece-ți mărjețe de-al tău timp să-ți
[amintești!

Pe 'ntunerecul acelor nopți, când totul e-o
[cernire,
De abia undești pe culme: pari mai mult
[o nălucire,
O nelămurită formă care pari c'ar căuta
Să s'ascundă și să plîngă soarta-i bună de
[cîndva...

De pe vale, Nemișorul, rîșfîrat ca o panglică
Inodată ici și colo, — pîn' la tine își ridică

Alte lui mîngăitoare' dar' zădarnice șoptiri:
Alte timpuri, — pent:u care tu nu poți
[avea simțiri!..

In deșert, din depărtarea unde cerul se îm-

C'un șirag de creste, negre, sub căderea de
[lumină,
Craiul lor, Ceahlăul mîndru, te mărește,
[neclintit:
Alle firii, — pe care-adesea cu rușine le-ai
[privit!

Ba, nemernicie încă: n'ai văzut și-aceasta
[oare,
Furișându-se la tine mîini p'ascuns pîngă-
[ritoare,
Ruinându-te mai tare decât veacurile 'ntregi?
Cum de nu chemai un trăsnet spre a lovi
[pe sacrilegi!..

O! de câte ori, de sigur, cu oftat după
[Plăieșii

Cari au fost a ta mîndrie în rîșboaiile cu
[Leșii, —
După aceea întreaga oaste care, patruzeci

Fost-au faima ta și-a lumii, — groaza spu-
[zei de dușmani!

Și acuma, nu se poate ca, în visurile tale,
Să nu vezi deodată plină cu oșteni în-

Să n'auzi de buciul codrii lung sunînd și
[rîșunînd,
Să nu simți, ca în cutremur, toate'n juru ții
[tremurînd.

La sbucnire'- acelu tunet de vitează glăsuire
Ce primia pe Ștefan-Vodă pent'o nouă
[izbîndire:
Și, de sigur, că pe fruntea-ți astăzi numai
[bălării,
Trece raza unui zîmbet, unei sfinte bucurii. .!

Dese-ori te înfloară amintirea unei nume
Și a unei dragi Domnițe, — amîndouă
[scumpe nume, —
Una 'n tremurul iubirii după soțul ei viteaz,
Alta, numai pentru țeară al ei gînd ținîn-
[du-și treaz;

Și atunci simți par'că rouă unor lacrimi
[de 'ngrijire

Și suspine năbușite de-a pîrului vibrare,
In timp ce, un glas puternic deșteptându-te
[din somn,
Dă curaj, întoarce 'n luptă pe al țerii

Un moment de desnădejde într'o inimă
[bărbată

De și-a fost, Cetate mîndră, preurnit să
[vezi odată,

Ți-a fost dat să vezi și clipa de sublim
[avînt și dor
Ale-acelei mari Române pentru al țerii
[viitor!

De aceea 'ți lași viața în trecut să s'a-

[dănciască,
O! cetate, ruinată ca virtutea strămo-
[șască!
De aceea, ca și tine, gîndul meu nepre-
[făcut,
Cătră-a lui însuflețire în același sfînt t'
[cut'

Vă salut cu venerare vremi de sin-
[pornire,

In veghierea pentru țeară și 'nțeleapt
[cărnuire!

Vă salut ruini mărețe care, m'ați învred-
[nicit!

Să trăesc cu voi o clipă, în trecutul fe-
[ricit!

O! redați-ne pe Ștefan și virtuțile stră-
[bune.

Căci de ele-avem nevoie spre-a pute să se

em em. Suntem în conflict și încă de la 1875, de când ministrul Trefort a sifricat reșcripșul împărătesc, prin care la 1861, preoșimșei noastre se asigurase ajutorul de 24.000 fl. pe fiecare an, câștigat acest ajutor de Marele Archiepăștor Andreiu bar. de Șaguna.

Conflictul din vorbă a frământat sinodul archiepășcesan un șir lung de ani, pentru-ca să aducă ajutorul la starea de mai înainte și după-ce a văzut că nu se poate, l'a abandonat, renunșând la ajutor. Nu era potrivit, nu era compatibil cu vrednicia, cu demnitatea bisericeii, ca să-l primească de-a dreptul din mânilor ministrului.

Atunci, așa s'a zis azi, sinodul a făcut un lucru bun în formă, dacă a renunșat. Dacă biserica a făcut atunci lucru bun, trebuie să facă și acum.

Căci ni-ar sta rău să zicem acum, după cum aud zicându-se, că atunci am dat dovezi de bărbăție și dacă am dat atunci dovezi acum nu mai e de lipsă.

A renunșta la un dar ce nu ni-se dă în forma, care se compete, în forma în care se cuvine nu poate provoca conflict. Nu respingem legea, nici nu o combatem, ci nu-i primim rodurile, și aceasta este iertat ori-cui și ori-când. Am putea însă să facem ceva și față cu legea.

Am putea cere revisuirea legii, ceea-ce în stat constituțional e iertat. Am putea cere revisuirea legii în înșelesul, că ajutorul de care am avea lipsă și l'am vrednic, să ni-se dea într'o formă ca să-l putem primi. Va să zică, fără de vătămarea autonomiei noastre bisericești. Rugarea însă prin care am cere revisuirea legii, să o facă una din corporașunile bisericeii noastre, chemate a delibera ulterior asupra afacerii din chestiune.

Căci obiecșiunea, că corporașunile bisericești de multe-ori, după-cum experinșta ne arată, nu judecă cu destulă pătrundere și aduc concluse, hotăriri greșite, să-mi fie iertat a nu o părtin. Nu zic că corporașunile, cum sunt Sinoadele și congresele, n'ar putea greși. Și ele sunt constituite numai din oameni.

Pot dar' greși. Însă cred că dacă acele, cari sunt din 60—90 membri constituite pot greși, zeu și noue, acestora cășii suntem aici 10—12, încă nu ne poate umbla mai bine.

S'a mai dat expresiune și temerii, că dacă congresul nașional bisericesc ar fi să se pronunșe în chestiune, fiind constituit și din bănășeni și ungureni și fiind-că acești din urmă să află în alte impregiurări, ușor s'a pute întempla, să fie de alte păreri și să maiorizeze pe transilvani, respingând ajutorul. Nu de frica maghiarisării, ci din

IUBIREA DE MAMĂ.

Mai măreș, mai sublim decât a vedea o mamă cu copilul 'n brașe, nu este. Așa a zis scriitorul „Cărșii cântecelor“ Victor. Hugo, care atât de minunat a turnat în versuri iubirea de mamă.

Bărbatului așa-i e rânduită, ca el să poarte greul vieșii; să muncească, se agonizească pentru traiul lui și al familiei sale. Obosit de munca zilei, cu capul buimăcit de atâtea gânduri ce pentru soartea copiilor le țese, cu inima îngrijorată se întoarce seara acasă ca să-și vadă și să-și sărute copilașii, să dea mâna soșiei, conșoartă în bune și în rele.

Precum nefericitul care, stricându-se corabia, se acașă de cel mai apropiat lemn, pentru a scăpa cu viașă, întocmai așa și un călător pe undulătoarea naie a vieșii, un părinte, încă să grăbește la copii, la mângăierea sufletului lui. Durerea, e par'că s'ar potoli, inima țese înălță mai sus în piept când ai brașe un mic ângerăș, care și el par'că ar voi să ieie parte la durerile, la bucuriile tale. De ești trist te înveselește cu veselie ce i-se reglîndează din față, de ești vesel, te face și mai vesel.

Își pare, că nimeni nu e în stare să resimșă mai bine durerile și bucuriile unui părinte ca și un copil.

Nu în van i-s'a zis iubirea de mamă, poetică, nu înzădar s'a zis de familie că e sfântă, căoi iubirea împrumutată dintre mari și mici, nu se sacă aci, ci se răspîndește asupra întregii societășii omenești.

Nu mai la lungi răștimpuri e în stare

istoria să ne arete câte un neam întreg, care să se fi știut unu de așa, încât să se apropie de unirea dintre mamă și copil, să fie ajuns acolo, ca să-și întindă mâna frășește, să-și împreune inimile și brașele pentru a ajunge la o fînșă propusă. Mare și neasămuită trebuie să fie nenorocirea, ca se fie în stare să dea naștere la o unire, la o iubire împrumutată, ca ceea a mamei și a rodului păntecelui ei. O mișcare grozavă e de lipsă ca granișele iubirii dintre mamă și copil să se lărgească și să împrejmuească un neam întreg, o întregă țeară. O durere numai, o lacrimă singură și e îndestulătoare ca să împreune pe mama suu tata și pe un copil, câte-și trele inimile.

Ori-cât s'ar glumi pe socoteala cășătoriei, ori-cât să va lua în bătaie de joc, un adevăr nu se poate ascunde și nu e fără adevăr, că în iubirea mamei față de copil și a copilului față de mamă, încolșește șimburele iubirii față de deapropoale, față de neam, față de țeară. Jertșirea pentru binele familiei, al neamului din iubirea aceasta e zămislișă și ea și numai ea e rēcoritorul isvor al valurilor furtunoase, în care își știmpără setea a omului inimă.

Iubirea aceasta sfântă am încercat să o iconim. Zicem „sfântă“, pentru-că dacă se potrivește undeva cuvântul „sfântă“ — și la multe se aplică, — apoi locul lui cel mai potrivit e lângă o „mamă și un copil“.

causa, că în decursul timpului cu tendinșă de centralizare multe lucruri s'au dat congresului și Consistorului metropolitan, ar de părere, că afacerea completării venitelor preoșimșii, ulterior să se desbată în Sinodul Archiepășcesan. Acesta este chemat a declara în chestiunea dotării clerului archiepășcesan. Deliberând această chestiune n'am avea să ne temem de bănășeni și ungureni. De altă parte, congresului trebuie să rămănea problema de a apăra la timp și cu fermitate și cu tărie autonomia bisericeii noastre nașionale române în totalitatea ei. Nu mă tem dar' din un punct de vedere de corporașunile mai mari ale bisericeii noastre că vor fi greșite de cât noi în societatea noastră mică.

Argumentul că preoșimea, fiind ferolipsită, și dacă s'ar hotărî neprimirea ajutorului prin completarea venitelor, să se va duce la guvern și va cere ajutor, e argument al cărui ascuș se îndreaptă în mult contra superiorității noastre țărănește. S'a mai zis adevă că preoșimșii urmând așa, ar slăbi legăturile disciplinare și s'ar promova destrăbălarea în șinul bisericeii noastre. Trist destul, dacă noi numai am putea de viașă și de ordine mai mult în noi, încât disciplina în biserica să facem atnșătoare dela ajutorul statului în forma oferită. — În fine tot respectul înainte explicărilor dlui ministru, făcute în observările dlui Iosif Gáll, când s'a deșăbătut în casa magnașilor. Pentru mine explicările amintite nu pot avea ponderoșitatea, care am auzit aici că li-se deșă Trista experinșă ne învașă, că nu se pot legile aduse de legislașiune și sancșione de Coroană. Ce să zicem dar' din niște cuvinte, cari s'au roștit în parlament dar care putere obligătoare nu au față de nimeni.

Din cele ce am zis, cred că se vede că nu sunt pentru primirea ajutorului în forma oferită: *Principis obsta*. Conservarea autonomiei bisericeii noastre mai înșeles de toate. Pe aceasta să o avem în fașă ochilor, înainte de toate, și mai pe urmă ori-șice dar, și mai cu seamă mai pe urmă de darul ce se intenșionează a ni-se da, în condișunile despre care învoeală nu poate

Cuvântarea de deschidere.

roștită de președintele Ioan Micu Moldoveanu la adunarea din Beiuș.

Onorată adunare generală!

Inima noastră saltă de bucurie, pentru această convenire anuală a societășii noastre o putem sērba între munșii Bibovinei celui cu nume și strălucire veche, — focalarul, carele de multe zeci de ani

Vieșă d'astăzi cufundată în deșarte svitcoliri, —
Căci de Ștefan e nevoie pentru mari redobândiri!..

Tg.-Neamșu, 31 Iulie 1897.

N. Rădulescu-Niger.

Poesii populare.

(Din Cetea).

Frunză verde lemn crepat,
Mulșii imi strigă mie 'n sat
C'o să fiu talpă la iad.
Da de ce Doamne să fiu,
Că n'am omorât de viu;
Alte rele n'am făcut,
Făr' cu mândra m'am iubit;
Totdeauna, când am vrut.

Frunză verde lemn părliș,
Frumoasă fată-am iubit,
Intr'un an și două luni
Prin grădină printrē pruni,
Și sub tufe de aluni
Glumind și vorbind minciuni.

Trandafir până 'nflorită
Mândrușă gură 'ndulcișă
Atunci când mi-ai dat-o mie,
Gura ta a fost dulceie,
Mi-ai dat-o pe datorie;
Dar' la toamnă eu mă 'nsor,
Și țiu-remănea dator.

Măderan până 'năltușă,
Hai mândră să-ți dau gurișă.
Căci la toamnă eu mă 'nsor,
Și de gură-i duce dor.
Știu, că ție țiu-o plăcut
Gurișă când m'ai văzut.

Simion Daitsa, june.

(Din Vrani)

Hai mândră să trăim bine,
Că de noi lumea rămănea;
Hai în țara Românească
Dragostea să ne ticnească.
Mândră'n brașe cum te-aș strînge
Dar' ești tinără și-i plînge.
Strînge-mă cât vei pute
Că-oi plînge șioi tăcea.
Cu bărbatul beutori
Nu-i face pită 'n cuptori
Numai mămăligă în oală
Și-o mănânci și aceea goală.

Frunză verde de bujor
Pus'am gând ca să mă 'nsor
S'aduc maici ajutor,
S'o trîntească de cuptor
Și de vatră câteodată
Când o fi mai supărată.
Mândrușă mea de mult
'Miai dat gură împrumut
Ast'ară vino la noi
Să-ți dau gurișă 'napoi.
Frunză verde de bujor
Dacă s'a zgogli să mor,
Să nu-ți mai rămănea dator.

George Muntean, corist.

Omul cu mâna ruptă.

Am întâlnit pe Liviu P. care 'mi zise:
— Omul are vrăjmași peste tot și vrăjmași cari rășbună bine cât pot!
Uite, zilele trecute mi-s'a întâmplat o istorie foarte neplăcută:

Am căzut de pe cal când me întorceam dela pădure și 'mi-am frânt mâna dreaptă.

În acel moment tocmai trecea pe acolo doctorul R... și acest om este vrăjmașul meu cel mai de-apropo și cel mai neim-

Ar fi prea lung să-ți istorisesc de ce și de cum am rășbunat pe el, dar numai că l'am jurat o ură vecinică pentru trei-zeci de mii de temeieri cari le am din cele mai grele.

În scurt, cad de pe cal și imi rup mâna dreaptă.

Doctorul R... care trece din întâmplare pe acolo, aleargă și mă duce într'o farmacie vecină.

Îți inchipuești mutra pe care o făcea? Pe drum, cu toată grozava mea durere i-am zis:

Pipăe'mi pulsul, dar' fără să-mi atingă mâna, căci voi fi silit să o retrag și aș fi nășterea la un sfârșit nu bun.

Doctorul R... nu răspunse nici un cuvânt, dar mă făcu să plătesc scump șaluca mea nefățarie...

El 'mi-a pus mâna la loc... dar' și dos...

Și acum nici nu mai pot să-l plătesc...

pândește lumina și cultura în stul poporului român. După descălecare spre ținutul, unde primii descăleători, întemeietorii neamului românesc, au pus mai întâi piciorul pe pământul patriei noastre, binecuvântat cu multe frumuseți și daruri, vedem acum locul adunării noastre generale mutat într'alt, ținut earăși apusean și așezat la marginea teritoriului locuit de Români. Așa, spre bucuria noastră a tuturor se adună și întregesc ochiurile acelui lanț care în mod văzut și arătat are să împreune odinioară toată suflarea română din ținuturile Ungariei. Falcicul Bihor este, care ne cuprinde cu brațe deschise și ne împarte cu belșug salutări frățești. Fie și ei salutată din partea noastră cu toată căldura și iubirea inimii noastre românești!

Onorată adunare generală! Puține și rari sunt prilejurile întru cari Români devotați binelui comun al neamului lor se pot sfătui asupra unor întrebări de interes de viață pentru noi. La prilejuri de acestea se reimpromptează în amintirea noastră și se desvlește icona tristă a trecutului plin de vijelii. Timpuri grele au fost acelea și în mod nemilos au rărit șirurile străbunilor noștri, ba de multe ori valorile înălțându-se cu furie au încercat a șterge până și amintirea poporului român. Dar' caracterul tare și vâjos al lui totdeauna s'a arătat învingător. Luptele bărbătești, retrageri istețe, s-au scăpat de furtuni, ear' după alinarea acestora earăși s'a ridicat ca holda culcată de vânt, earăși s'a vindecat ca surceii tineri al viței zdrobiți de ghiară.

Eată de unde provine încrederea cea mare a poporului nostru în puterea sa de viață, încredere care une-ori a putut produce sfârșituri bune. Fără acum, după ce împrejurările vieții de tot s'au schimbat, poate fi aducătoare de pierire. Părinții noștri de câte-ori printre vijelii au putut să-și procure oare-care liniște, s'au recules, și-au adunat puterile, și au lucrat pentru păstrarea națiunii; ear' când au priceput, că factorii ce încurg asupra vieții poporului român s'au schimbat și ei au văzut de alte mijloace de apărare. Când lumina și cultura început a se răspândi prin regiunile noastre, li vedem și pe ei întărindu-se cu armele culturale și onorând puterea acestor arme. La început li vedem alergând la isvoare de cultură străină, ear' mai târziu și ei întemeiasă pentru sine foculare de acestea. Chiar în locul acesta, unde suntem adunați spre a ne împărți salutări frățești și a împlini lucrări culturale de prima ordine, bărbăți, a căror amintire se va face în veci cu laudă, au ridicat așezăminte lumina-toare care de multe zeci de ani au răspândit lumină binefăcătoare în stul poporului

românesc, deșteaptă simțul național și-l întăresc.

Ear' ca să avem o legătură obștească între noi, — ca să împreune deosebitele centre de cultură mai mici și mai mari, mult depărtate unul de altul, — ca să lege toate bătăile de felul acesta ale inimii românești, au întemeiat societatea comună pentru toți Români din Ungaria, a cărei adunare anuală o sârbăm acum.

On. Adunare generală! Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român după mintea întemeietorilor sei este menită a produce unitate întru mișcările noastre culturale; a face, ca toți Români, ori-unde ar locul ei prin întinsele ținuturi răsăritene ale Ungariei, să priceapă și cunoască lipsa neapărată de a răspândi și generalisa cultura română în stul poporului român; a face, ca toți Români fără de nici o privire la deosebiri, ce împrejurările vieții produc între straturile societății — nu numai să cunoască, dar' chiar să și simtă această lipsă și punând cu toții umăr la umăr, cu dragoste frățească să lucreze fiecare după cele mai bune puteri ale sale spre înaintarea culturii noastre.

De aceea au dispus ei, ca adunările generale să se țină în locuri deosebite, acuși într'un colț din creerii Carpaților răsăriteni ai Ungariei și a prelungirilor lăuntrice și de dinafară ale lor, acuși într'altul, ca așa dulcea noastră limbă română, acest miez deshilitor al nostru să se desvoalte p' o formă, și prin mijlocirea ei cultura poporului român să crească și înflorească.

Încrederea aceea aproape oarbă în puterea de viață a națiunii noastre, acum după-ace simțul național la toate popoarele s'a deșteptat și inflăcărât, după-ace el a prins a lucra cu atâta tărie în toate direcțiunile, ar pute deveni păgubitoare pentru noi, mai ales dacă luăm în băgare de seamă, că drumurile ferate și electricitatea pătrund și unghetele cele mai ferite, și încrederei acelei fortărețe, de care poporul nostru era cuprins odinioară, nu mai lasă adăpost liniștit.

Frați bihoreni! Ați primit Asociațiunea cu atâta căldură și iubire frățească. Dovadă vie, că sunteți pătrunși de țința măreață, care o urmărește ea. Fie, ca și straturile cele mai adânci și mai retrase din jurul aceste și celelalte ținuturi ale Ungariei locuite de Români să ajungă la deplina cunoaștere a acestei țințe și cu dragă inimă să lucreze pentru ajungerea ei. Așa puterile noastre se vor întări și înrădăcina atât de adânc, încât nime nu va fi în stare a le smulge. Având așa mijloace Asociațiunea noastră va pute lucra cu isbandă spre păstrarea și înflorirea limbei și litera-

turei române și prin mijlocirea lor va pute răspândi în cercuri tot mai largi cultura, care în zilele noastre înalță atât de mult pe cei-ce îmbrătoșază cu plăcere și nimicește pe cei-ce nu o bagă 'n seamă.

Cu aceasta declar adunarea generală a Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român de deschisă.

Glasul unui meseriaș.

În mult prețuita noastră foaie, din Dumineca trecută am cetit un articol despre „Industria și comerțului” în care se îndeamnă părinții, ca să-și deie copiii la meserii și la prăvălii.

Că rău stăm cu meseriile, nu mai încape îndoială. Aceasta e un rău și trebuie ca din răspuneri să se lucre, până-ce vom ave și noi Români o puternică și numeroasă clasă de mijloc.

Pricina, că nu avem meseriași și că nu ne nisum să avem un număr îndestulitor de meseriași, nu sunt numai părinții, cari în cele din urmă nici nu prea înțeleg rostul meseriilor, ci preoții și învățătorii, cari nu îndeamnă îndestul pe părinți să-și deie copiii la meserii. Preotul în biserică, ear' dascălul în școală să stăruie întruna, ca copiii țăranilor noștri să apuce pe drumul meseriilor. Dar' dlor dacă ved că se află în comună vre-un copil deștept, haid cu el la cursul dascăliei. Și oare nu ar fi mai bine, ca banii ce-i cheltuește la cursul dascăliei să-și păstreze, pe atunci când însuși își va deschide lucrătoare. În cele din urmă și la meserii se cer oameni deștepți și isteți și acela dintre meseriași, care nu voește a lua în socotință înaintările ce se fac pe zi ce merge, nu să va procopsi.

E, într'adevăr de mirat, că se află încă comune, cari nici azi nu au meseriași, ci numai cârpaci. Să nu mergem mai departe, chiar în comitatul Aradului sunt comune, în cari nu se află un singur faur, un singur rotariu de român. Toți sunt străini și banul țăranului nostru în pungile lor se strecură, pe ei li îmbogățește, ca mai apoi să ne hulească și batjocorească neamul și limba.

Dar' și acolo unde mai sunt vre-o doi meseriași români, la orașe de pildă, Români noștri nu-i sprijinesc îndestul. Nu doar' că n'ar lucra bine, ci iac'asa li desprețuește. Acest lucru e cât se poate de întristător și ar fi vremea, ca domni noștri să nu ocolească meșteșugarii Români, ci să-i sprijinească și să le ajute a-i ridica la treapta aceea, carea lor li-se cuvine, să-l ridice la o stare înfloritoare, ca să fie și ei în stare a da mână de ajutor aceluia ce luptă pentru interesele poporului nostru.

Justin Olariu,
măiestru în Arad.

De la Sate.

Isprăvuri gendarmerești.

Bochia, 20 Aug.

În părțile bihorene e părerea și credința, că numai acei oameni ceacă toate căile — iertate și neiertate — ca să ajungă la slujbă de primar (birșu), etc. cărora le place a-și băga nu numai degetele, ci chiar mâna, până în cot și și mai afund în miere.

Poporul datat cu astfelu de biraie și știind din alte dați, că „la domni n'ai ce te duce cu mâna goală, când altul se duce înainte ta poate cu mâna plină — a tăcut și răbdat, cârtind eac'asa: „pe de lături”, temându-se a cârtă de față, știind, că biraiele noastre pot să fie și au putere a fi atotputernici”.

Dar' avem și noi câte-un om cu carte și pe lângă aceea și — cu inimă!

Locuitoriul de aici Nicolae Novanc („Miculița Știmii”), om cu carte, băgând de seamă mai de multe-ori, că Cula birșu în-

poate linge să nu rămână nevăzute — l'a arătat cu degetul, să-l vad' „orbi”. Poporul a cercat toate corcâșii și a văzut și s'a încredințat, că Cula ne fură prea pe față, că mai ceva nu e lucru de nimic. **ROȘIȚELE** ... azi la un sat slab și sărac. **JUDELE** stă 200 fl. și

Cula birșul vorbește ce v' a în ziua de cu sergentul gendarmilor și ca al nostru. din Benești doi feciori la Hăra birșului. zăsculat satul pe birșu.

In 15 August des de dir acesta trimite toșasă 2 gendarmi la casa Jădelui, unde s'a chemat Miculiță: dai frate, lanțuri pe mâni, palme preste față, ghionturi la coaste și spinare, trânteli pe după ure, etc.

Auzind strigăte de „tulai, oameni! nu mē lăsați să mē omoare! spargeți părtele și mē scoateți” etc., bărbați și femei se adunară în fața casei și în ocol. Dar' văzând pe un gendarm postându-se, când la ure, când la fereaștră, cu pușca calcată, amenințând cu moarte pe cine ar îndrăzni să se apropie, nime n'a cutezat să se apropie și să intre. În cele din urmă soția mea, cu curagiul unui bărbat și soldat îndrăsnit, a intrat cerând să fie slobozit din fiere omul acela și să nu fie chinuit, căci e om de omenie și nu a furat nimic de când e; dar' a fost dată afară. Abia după-ace a intrat a doua oară, stăruind pe lângă cele de mai înainte, bietul om fu pus pe picior liber, tot sgâriat pe față și sfâșiat pe piele la spate, abia simțindu-și mâinile amorțite de strânsura lanțului.

Îndată după aceea vre-o 30 bărbați au mers la notar, pretore și la sergent cu plângere. Li-s'a făgăduit cercetare și aruncarea din slujbă a birșului și a sergentului.

Sergentul a și venit în 17 de 8 gendarmi, între cari și cei 2 bășuși. Dar' să vezi cercetare! Era părît poporul, că ar fi făcut răscoală și că a năpădit asupra casei birșului! Căci vezi, **SĂRACUL DE VINO-VAT, MULTĂ SILĂ L-A MÂNCAT**. Dar' minciuna n'a putut fi îmbrăcată în vestimentul ade-vărului.

Încă tot mai dănuiesc și acum condițiunile de împăciuire între gendarmi și Miculiță; carele credem că nu să va lăsa amăgit, având satu 'ntreg pe partea sa. Numai de una îmi pare rău — nice Miculiță — „de m'ar fi bătut un gendarm Ungur sau jidov, mi-ar fi ciudă și nu prea; dar' să mē bată chiar un gendarm român, Ioan Mocuța, moț din Căpruța, cu care până acuma am fost prietin bun, mē doare mai rău, căci mē doare și carnea și sufletul, până când, de mē bătea un străin, mē dureau numai carnea.” Și are tot dreptul. Dar' ce să-i faci bietului moț! „Nu prinde de ferul roșu cu mâinile, până când ai clește”: Moțul a servit de clește față de soțul său, ceace să vede și din întâmplarea, că în ziua dinainte, în 14, zice-se, tot moțul a strege-lat cu cușitul tălpile picioarelor unui biet fecior din M. Tăgădău — și acela ne vine o-vat — care cu picioare stregelate a plecat la deprinderea de arme, la manevre.

Eată, On. redacțiune, isprăvi gendarmerești, ce adese-ori se întâmplă pe la noi și care gendarmii le săvîrșesc asupra bietului popor, cu gândul că la luarea în răspun și așa se pot împăca cu câte unu până la doi floreni.

Acestea mi-am ținut de datorință a le aduce la cunoștința obștei, ca să audă și ea de sălbătăciile celor dela putere, care nu pun frâu biraelor și gendarmilor atât de crunți și fără milă.

G. Bodnariu,
preot român.

CUNOAȘTEREA DE SINE.

Nu toți oamenii se îngrijesc de suflet așa cum ar trebui să se îngrijească. Trupul să nu sufere lipsuri, încolo, fie cum va fi. Mulțumii dacă e regulat, și să-nștos, nu-și mai bat capul cu întrebarea, că oare ce rost are întreaga mașinărie și tot atât de puțin ceacă să analizeze porciurile inimii, încolțiturile binelui și a răului, care atât de aproape-s unele de altele.

Când ies apoi la suprafață, ca patimi, atunci începe și omul a le cunoaște. Urmarile faptelor, asemenea drevei de la orologiu, ne arată simțămintele inimii, pornirile ei.

Sar crede, că oamenii aceia, cari își petrec viața fără de a-și da seamă de cele ce-i sac în suflet, aparțin păturei celei mai jos puse a omeniei, despre care, zice, că nu-și prea bat capul cu desăvârșirea celor sufleteste. Această credință nu are temei. Cunoștința și cunoașterea de sine sunt două și osebite lucruri. E cu puțință, ca cineva să fi descifrat hieroglifă, să fi umbat lumea 'ntreagă, să fi lămurit fețele și

nu fie în stare să-ți spună, că ce e pricina de s'a încreștit fruntea, de ce s'a brăzdat fața și așa m. d. Acest soi de oameni sapă și scot la iveală comori și vechituri prețioase, dar' întrelasă de a înalța și de a scoate la iveală prețul comoarei lor lăuntrice.

Grăiesc în cele mai osebite limbi, celor mai osebite popoare, dar nu cunosc limba inimii, nu se coboară în sine, nu au grijă de ființa lăuntrică. Îți istorisește cu siguranță uimitoare cele mai mici amănunte din viața familiară a cutărui domnitor ministru ect. căzanie întreagă și ține despre apucăturile și frica popoarelor dar' is streini în însuși a lor casă.

Adevărata înțelepciune e, ca să înveți a te cunoaște mai întâiu pe tine însuși, și dacă-ți rămâne vreme și pe alții. Toate cunoștințele ce le ai, și nu pot înlocui cunoștința de sine. Prin ea și numai cu ajutorul ei vom fi în stare să judecăm după cuviință lumea ce ne înconjoară.

Emanuil Măglașiu.

211 1-1

III.

Arverési hirdetmény kivonat.

A kisjenői kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hodre Todor végrehajtatónak és Bro Exterde Adolf esatlakozónak Galicsek János végrehajtást szenvedő elleni 24 frt tökekövetelés és jár. 3 frt és jár. iranti végrehajtási ügyben a kisjenői kir. járásbiróság) területén lévő a vadászai 261 sz. tjkvben fekvő A I. 3. 5. 6. 9. rsz. a felvett ingatlanokból Gerlicsek Janost illető 1/3 részére 121 frt. a vadászai 233 sz. tjkvben A. I. 1 r. sz. alatti egészben 156 frt becsértékben és a vadászai 233 sz. tjkvben A I. 2. 4. 5. 6. 7. 8. rsz. a felvett ingatlanból Gerlicsek Jánost illető 1/3 részére az árverést 103 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban a vadászai 233 sz. tjkvben felvett ingatlanokra vonatkozólag a végrehajt. tömeg 163 §-a alapján a d. 2. alatt Özv. Gerlicsek Szidi javára bekebelezett haszonélvezeti jog érintetlenül tartása mellett elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898 évi szeptember hó 24-ik napján d- e. 11 órakor Vadászon a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%.-át vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Kisjenőn 1898 évi július hó 9 napján.

A kisjenői kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

kir. járásbiró.

ad 4030/898.

Publicare de licitațiune.

Pe baza decisiunii Ven. Consistoriu diecesan din Arad, Nr. 4030/898 prin aceasta se aduce la cunoștință publică, că acceptându-se ofertele trate pe baza escrierei de licitațiune de sub Nr. 948/898 pentru exar darea bunului și a dreptului de vênat aparținator fondului preoțesc de hotarul St. Mihaiul rom. prin aceasta se exerie nouă licitațiune și ad se va arênda:

I. Parcela Nr. I. așa numită „PALCO“ în estensiune de 466 gère 725 st. [ ] se asarendează în 3 parcele și adecă:

a) Casa cu estravilanul de 11 jugere, prețul esclamării 223 arênda anuală.

b) Parcela triunghiuală între hotarul Utvinului, drumul Parței și mânturile urbariale în estensiune de 56 jugere, cu prețul esclamării 641 fl. 07 cr. arênda anuală.

c. Intreg restul, pământul „PALCO“ mărginit cu drumul Parței, hotarul Utvinului, pământurile Ieszenszky, drumul Uj-Pécsului și pământurile urbariale în estensiune de 398 jugere 725 st. [ ] prețul esclamării 4561 fl 08 cr. sau 1. fl. 45 cr. la juger arênda anuală.

II. Parcela Nr. III. așa numită „Selișteanța“ în estensiune de 604 gère 941 st. [ ] se exarêndează întreagă cu prețul esclamării de 72 fl. sau 12 fl. la juger arênda anuală.

III. Parcela așa numită „Belorit“ în estensiune de 491 jugere st. [ ] asemenea se arendează în întregul seu, cu prețul esclamării 3932 fl., sau 8 fl. la juger arênda anuală.

Esarendarea se face pe timp de 6 ani dela 1 Octomvrie 1898 și inclusive 1 Octomvrie 1904 pe lângă condițiunile speciale, cari sunt expuse și se pot vedea atât la subscrisul în Arad cât și la preotul Nicolae Gîr din St. Mihaiul rom. și la protopopul Dr. Traian Putici în Timișoara.

Esarendarea se face prin licitațiune publică și oferte în scris, ad sate direct subscrisului până la terminul de 13 Septembrie 1898, în ca pe lângă suma ofertului întreg și după juger, oferentul are a decida că condițiunile speciale de esarendare le cunoaște și primește în întreg conținutul lor, având a depune la casa consistorială 10% a prețului esclamare ca cautiune, ear' terminul pentru licitațiunea publică se afige pe ziua de 11 Septembrie 1898 stilul nou a. m. la 10 ore în cancelaria comunală din St. Mihaiul român.

Arad, la 20 August 1898.

210 2-3

Petru Trutia
fisc. consistorial.

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 66—

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cea mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri să dau, și oferte de asigurări să primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

A apărut!!

și se află de vênzare la administr. „Tribuna Poporului“.

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf Ihering traducere de Teodor V. Păcățian
cu prețul de 1 fl. exemplarul plus porto postal.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

„Victoria“

institut de credit și de economii

SOCIETATE PE ACȚII.

Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții	fl.	300.000
Fond de rezervă	„	100.000
Depuneri	„	1.000.000
Circulația anuală	„	15.000.000

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la terminul de abzicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

120-(4)

Direcțiunea institutului.